

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ความเจริญก้าวหน้าทางวิชาการด้านต่าง ๆ ของโลกยุคโลกาภิวัตน์มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจของทุกประเทศรวมทั้งประเทศไทยด้วย จึงมีความจำเป็นที่จะต้องปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาของชาติ ซึ่งถือเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศ เพื่อสร้างคนไทยให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพพร้อมที่จะแข่งขันและร่วมมืออย่างสร้างสรรค์ในเวทีโลก (กระทรวงศึกษาธิการ. 2544 : 1)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 39 ได้บัญญัติให้มีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป ไปยังคณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาโดยตรง (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 : บทสรุปสำหรับผู้บริหาร) เมื่อพิจารณาเทียบกับวัตถุประสงค์หลักของการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาแล้วจะเห็นว่างานวิชาการเป็นงานที่ทำให้บรรลุวัตถุประสงค์หลักของการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2539 : 1)

การบริหารงานวิชาการถือเป็นงานหลักของโรงเรียนมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ มาตรฐานคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในการประกันคุณภาพการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 47 ให้มีระบบประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับประกอบด้วย ระบบการประกันคุณภาพภายใน และระบบการประกันคุณภาพภายนอก มาตรฐานคุณภาพการศึกษาจะปรากฏชัดเจนเมื่อการบริหารงานวิชาการประสบผลสำเร็จ ตรงกับที่ อุทัย บุญประเสริฐ (2538 : 62) ได้กล่าวไว้ว่า งานสำคัญของโรงเรียนคืองานวิชาการ งานวิชาการเป็นงานที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับผู้เรียนที่จะช่วยพัฒนาสติปัญญา ความรู้ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตร

การบริหารงานวิชาการจึงนับว่ามีบทบาทสำคัญสูง ต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการบริหารโรงเรียน แต่การบริหารงานวิชาการโรงเรียนจะมีคุณภาพมากน้อยเพียงใดย่อมขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายประการ ที่สำคัญที่สุดได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งจะต้องให้

ความสำคัญแก่งานวิชาการ ต้องเข้าใจขอบเขตการดำเนินงานและภาระหน้าที่ของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเป็นอย่างดี

ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมาประเทศไทยได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว และเห็นได้ชัดเนื่องจากความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และระบบการสื่อสาร รวมทั้งการที่ประเทศไทยได้มีการติดต่อสัมพันธ์กับประชาคมโลกอย่างกว้างขวางยิ่งขึ้น การเปลี่ยนแปลงเช่นนี้ทำให้บุคคลและสังคมปรับตัวตามไม่ทัน และก่อให้เกิดความไม่สมดุลระหว่างการพัฒนาทางด้านวัตถุและการพัฒนาทางด้านจิตใจ ระหว่างการใช้และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ระหว่างการให้ความสำคัญกับวิชาการสมัยใหม่ และวัฒนธรรมนอก ชุมชนกับภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่นรวมทั้งการพึ่งพาอาศัยกันกับการพึ่งพาตนเอง ทั้งในระดับบุคคลและชุมชน รัฐบาลมีความเชื่อมั่นพื้นฐานว่า การศึกษาเป็นกระบวนการที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพและมีความสามารถที่จะปรับตัวได้อย่างรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่จะมาถึง และเชื่อว่า การศึกษาที่เป็นไปในแนวทางที่ถูกต้องเหมาะสมกับสภาพความต้องการทางเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและวัฒนธรรมของประเทศ จะสามารถสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าในสังคมไทย ทั้งยังสร้างความสมดุลและความกลมกลืนของการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ได้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2535 : ความนำ)

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541 ข : 84) งานหลักที่สำคัญของการบริหารสถานศึกษา ได้แก่ งานวิชาการ ไม่ว่าจะเป็นสถานศึกษาประเภทใด มาตรฐานและคุณภาพของสถานศึกษาจะพิจารณาได้จากผลงานด้านวิชาการ เนื่องจากงานวิชาการเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร การจัดโปรแกรมการศึกษา การจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร มัธยมศึกษาตอนต้นเป็นเรื่องใหม่ที่ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนประถมศึกษาจะต้องเตรียมการต่าง ๆ ให้พร้อม เช่น การพัฒนาบุคลากร เพื่อให้มีความรู้ความสามารถเข้าใจแนวปฏิบัติตามหลักสูตร มีการนิเทศติดตามและประเมินผลที่จะช่วยให้การนำหลักสูตรไปใช้อย่างถูกต้อง งานวิชาการถือว่าเป็นงานเฉพาะด้านที่มีความสำคัญมากที่สุด ผู้บริหารโรงเรียนทุกคนควรรับผิดชอบและให้ความสำคัญแก่งานวิชาการเป็นอันดับหนึ่ง เพราะหน้าที่ของโรงเรียนคือการให้บริการทางวิชาการ ในทำนองเดียวกัน สำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ (2539 : 4) ก็ได้ให้ความสำคัญต่อการบริหารงานวิชาการเป็นงานที่สำคัญที่สุด ส่วนงานอื่น ๆ เป็นงานที่สนับสนุนให้การดำเนินงานวิชาการ ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องให้ความสนใจและตระหนักถึงหน้าที่ความรับผิดชอบ รู้จักปรับปรุงตนเองให้รู้จักและเข้าใจงานวิชาการ สามารถเป็นผู้นำครูด้านงานวิชาการได้

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไข (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 เป็นบทบัญญัติที่ให้ทิศทางในการปฏิรูปการเรียนรู้ที่ชัดเจน แม้ว่าการปฏิรูปการเรียนรู้ของชาติเป็นงานที่ยาก แต่เป็นภารกิจที่ยิ่งใหญ่ที่มุ่งสัมฤทธิ์ผล ทั้งนี้ทุกส่วนของสังคมไม่ว่าฝ่ายนโยบาย พ่อแม่ ครู ผู้เรียน ผู้บริหาร ชุมชนต้องมีความเข้าใจตรงกันและเข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิรูปครั้งนี้ โดยมุ่งหวังที่จะได้เห็นคนไทยที่พึงประสงค์ เป็นทั้งคนดี คนเก่ง และมีความสุข

นอกจากนี้ยังมีส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการที่สำคัญ คือ หมวด 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพทางการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วยระบบประกันคุณภาพภายในและระบบประกันคุณภาพภายนอก หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา ให้เป็นไปตามกฎกระทรวง มาตรา 48 ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษา ที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องโดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก มาตรา 65 ให้มีการพัฒนาบุคลากร ทั้งด้านผู้ผลิต และผู้ใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อให้ความรู้ ความสามารถ และทักษะในการผลิต รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมที่มีคุณภาพ และประสิทธิภาพ มาตรา 66 ผู้เรียนมีสิทธิได้รับการพัฒนาขีดความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในโอกาสแรกที่ทำได้ เพื่อให้มีความรู้และทักษะเพียงพอที่จะใช้เทคโนโลยีในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต มาตรา 67 รัฐต้องส่งเสริมให้มีการวิจัยและการพัฒนา การผลิตและการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา รวมทั้งการติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อให้เกิดการใช้ที่คุ้มค่าและเหมาะสมกับกระบวนการเรียนรู้ของคนไทย

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 เป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่รับผิดชอบจัดการศึกษาใน 6 อำเภอ คือ อำเภอบังภาพ อำเภอบุ่งคล้า อำเภอศรีวิไล อำเภอพรเจริญ อำเภอเซกา และอำเภอบึงโขงหลง มีโรงเรียนในสังกัด 179 โรงเรียน แยกเป็นโรงเรียนที่จัดการศึกษาในช่วงชั้นที่ 1-3 จำนวน 38 โรงเรียน ซึ่งเดิมโรงเรียนเหล่านี้คือโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ที่นำเอาการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมาจัดในโรงเรียนประถมศึกษา จากการประชุมผู้บริหารโรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 ได้เร่งให้โรงเรียนได้เอาใจใส่ พัฒนางานวิชาการและให้ความสำคัญกับงาน

วิชาการเป็นอันดับหนึ่ง (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3. 2547 : 8) นั้นแสดงให้เห็นว่า มีความจำเป็นที่จะต้องเร่งรัดงานวิชาการในโรงเรียนกลุ่มดังกล่าว ทั้งนี้เพื่อพัฒนาให้ทัดเทียมกับโรงเรียนมัธยมศึกษาเดิมต่อไป ดังนั้น จากสภาพการบริหารงานดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นผู้ศึกษาค้นคว้าเรื่องนี้ และเป็นส่วนหนึ่งของผู้เกี่ยวข้องในวงการศึกษาก็สนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา เพื่อจะได้นำผลการวิจัยในครั้งนี้ไปใช้ประโยชน์ ในการวางแผนปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาการดำเนินงานด้านวิชาการ ซึ่งเป็นงานหลักของโรงเรียนที่จัดการศึกษาช่วงชั้นที่ 1 – 3 ให้มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนสูงขึ้นอันจะส่งผลต่อคุณภาพของนักเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาช่วงชั้นที่ 1 – 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูวิชาการ และครูผู้สอน ทั้งโดยรวมและรายด้าน
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาช่วงชั้นที่ 1 – 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูวิชาการ และครูผู้สอน ทั้งโดยรวมและรายด้าน
3. เพื่อเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาช่วงชั้นที่ 1 – 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 จำแนกตามขนาดโรงเรียน ทั้งโดยรวมและรายด้าน

สมมติฐานการวิจัย

1. ผู้บริหาร ครูวิชาการ และครูผู้สอน มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาช่วงชั้นที่ 1 – 3 อยู่ในระดับมาก
2. ผู้บริหาร ครูวิชาการ และครูผู้สอน มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาช่วงชั้นที่ 1 – 3 แตกต่างกัน
3. สถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีสภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาช่วงชั้นที่ 1 – 3 แตกต่างกัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้ขอบข่ายงานวิชาการของสถานศึกษาที่จัดการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน การบริหารงานวิชาการ 12 ด้าน ดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
2. การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน
3. การนิเทศการศึกษา
4. การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน
5. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
6. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
7. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา
8. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้
9. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
10. การแนะแนวการศึกษา
11. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น
12. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน

และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาที่จัดการศึกษา
ช่วงชั้นที่ 1-3 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูวิชาการ และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาหนองคาย เขต 3 ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหาร ครูวิชาการ และ ครูผู้สอน
ที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 1-3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
หนองคาย เขต 3 ปีการศึกษา 2548 จำนวนทั้งสิ้น 605 คน แยกเป็น ผู้บริหาร 38 คน
ครูวิชาการ 38 คน และครูผู้สอน 529 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3.
2548 : 4)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร ครูวิชาการ และ ครูผู้สอนที่ปฏิบัติงาน ในสถานศึกษาที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 1 – 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานองคาย เขต 3 จำนวนทั้งสิ้น 236 คน แยกเป็น ผู้บริหาร 15 คน ครูวิชาการ 15 คน และครูผู้สอน 206 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ ตารางเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan)

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

2.1.1 สถานภาพ จำแนกเป็น

- 1) ผู้บริหาร
- 2) ครูวิชาการ
- 3) ครูผู้สอน

2.1.2 ขนาดโรงเรียน จำแนกเป็น

- 1) โรงเรียนขนาดเล็ก
- 2) โรงเรียนขนาดใหญ่

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ สภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาที่จัดการศึกษา ช่วงชั้นที่ 1 – 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานองคาย เขต 3 ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหาร ครูวิชาการ และครูผู้สอน 12 ด้าน ดังนี้

2.2.1 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

2.2.2 การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน

2.2.3 การนิเทศการศึกษา

2.2.4 การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน

2.2.5 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

2.2.6 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

2.2.7 การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา

2.2.8 การพัฒนาแหล่งเรียนรู้

2.2.9 การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

2.2.10 การแนะแนวการศึกษา

2.2.11 การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น

2.2.12 การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุติธรรม หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. สภาพการบริหารงานวิชาการ หมายถึง สภาพที่เป็นจริงในการปฏิบัติงาน การดำเนินงานหรือการปฏิบัติกิจกรรมด้านวิชาการ

2. การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกชนิดของโรงเรียนที่จัดขึ้น เพื่อปรับปรุง พัฒนาและส่งเสริมการเรียนการสอนให้ได้ประสิทธิภาพมากที่สุด ตามขอบข่ายงานวิชาการ 12 ด้าน คือ

2.1 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง การวางแผนการนำหลักสูตรไปใช้ในสถานศึกษาโดยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ศึกษาวิเคราะห์หลักสูตรและปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับท้องถิ่นและจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่กำหนด โดยมีการพัฒนาบุคลากรให้เกิดความรู้ ความเข้าใจและสามารถนำหลักสูตรไปบูรณาการ ประมวล ประสพการณ์ของหลักสูตรเข้าด้วยกันและนำไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.2 การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน หมายถึง การจัดหาเครื่องมือ การกำหนดระยะเวลา ขั้นตอนและวิธีการในการวัดผล และประเมินผลให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ การเรียนรู้ โดยการนำผลการประเมินผลมาวางแผนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การทดสอบภาคปฏิบัติ สามารถปฏิบัติได้อย่างถูกต้องตามขั้นตอนวิธีการวัดผลและประเมินผล การวิเคราะห์ผลสรุปจากการประเมินเพื่อหาแนวทางปรับปรุงการเรียนการสอนและนำมาใช้ อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการสร้างแบบทดสอบเพื่อวัดผลปลายภาคมีคุณภาพดีพอนำผลที่ได้จากการวัดและประเมินผลไปวิเคราะห์เพื่อนำไปพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ เพียงพอ

2.3 การนิเทศการศึกษา หมายถึง การวางแผน การเลือกใช้เครื่องมือ และเทคนิค วิธีการ ให้เป็นไปตามขั้นตอน กระบวนการในการนิเทศภายในให้มีประสิทธิภาพดีพอ และสอดคล้องกับเรื่องที่ทำกรนิเทศ โดยพัฒนาบุคลากรในการดำเนินงานนิเทศให้มีความรู้ความเข้าใจ งานนิเทศภายใน โดยการนำผลที่ได้จากการนิเทศมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอน ช่วยเหลือและการกำกับติดตามผลการนิเทศอย่างต่อเนื่อง

2.4 การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน หมายถึง การสำรวจความต้องการ ส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนความรู้ ประสพการณ์ระหว่างบุคคล ครอบครัวยุติธรรม ชุมชน และท้องถิ่น

ต่าง ๆ สนับสนุนงานวิชาการแก่ชุมชนให้ประชาชนในชุมชน ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวิชาการของสถานศึกษา โดยการจัดให้ความรู้ เสริมสร้างเทคนิค ทักษะทางวิชาการ เพื่อพัฒนาทักษะวิชาชีพและคุณภาพชีวิตของประชาชนในท้องถิ่น

2.5 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา ให้สอดคล้องกับเนื้อหา หลักสูตร จุดประสงค์การเรียนรู้ ในกลุ่มสาระต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองทั้งใน นอกสถานที่ และดำเนินการช่วยเหลือในการแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน

2.6 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา หมายถึง การวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการ เพื่อกำหนดทิศทาง วิสัยทัศน์ในการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการ โดยส่งเสริมให้บุคลากรทางการศึกษา เข้ารับการอบรม ศึกษาวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยสถานศึกษา สนับสนุนให้มีการเผยแพร่งานวิจัยหรือการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนให้กับองค์กร บุคคล ครอบครัว และหน่วยงานอื่น

2.7 การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา หมายถึง การวางแผน การพัฒนาความรู้ ความสามารถในการผลิต การจัดเก็บ เทคนิควิธีการ ในการใช้สื่อ และการนำสื่อไปใช้ให้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้สื่อการเรียนการสอนมีเพียงพอต่อความต้องการของครูและนักเรียนในการจัดบริการด้านสื่อการเรียนการสอนในสถานศึกษา และการประเมินผลการนำสื่อไปใช้ เพื่อนำไปพัฒนาให้เกิดประโยชน์ต่อกิจกรรมการเรียนการสอน

2.8 การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ หมายถึง การวางแผนดำเนินงานพัฒนากิจกรรม แหล่งเรียนรู้ การจัดระบบ การจัดการกิจกรรมของแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน โดยใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษาให้ถูกต้องตามขั้นตอนการประเมินผล ให้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตร และบูรณาการ ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ ในกระบวนการจัดการเรียนการสอนและการจัดห้องเรียน แหล่งเรียนรู้ให้เหมาะสมกับจำนวนนักเรียน

2.9 การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา หมายถึง การวางแผน พัฒนาคุณภาพการศึกษา ตามระบบการประกันคุณภาพภายในเพื่อปรับปรุงพัฒนาโดยการจัดโครงสร้างสถานศึกษาและประสานงานกับสำนักรับรองมาตรฐานการศึกษาและประเมินคุณภาพการศึกษาในการประเมินสถานศึกษาเพื่อเป็นฐานในการพัฒนาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องเพื่อรองรับการจัดระบบการประกันคุณภาพภายใน โดยการกำหนดการประเมิน เป้าหมายความสำเร็จ

ของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาและตัวชี้วัดเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ตามความเหมาะสม

2.10 การแนะแนวการศึกษา หมายถึง การจัดทำแผนการ การดำเนินการแนะแนวการศึกษา ในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยความร่วมมือของครู หรือบุคลากรทางการศึกษา ในสถานศึกษา และการติดตามผลประเมินผลการจัดการแนะแนวการศึกษาในสถานศึกษา

2.11 การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น หมายถึง ประสานงานความร่วมมือ ช่วยเหลือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการจัดการศึกษาที่มีการสร้างข่ายความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น และองค์กรอื่น

2.12 การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา หมายถึง การสำรวจและศึกษาข้อมูลการจัดการศึกษา รวมทั้งความต้องการในการได้รับการ สนับสนุนด้านวิชาการของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาวิชาการและพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา

3. สถานศึกษาที่เปิดสอนในช่วงชั้นที่ 1 – 3 หมายถึง สถานศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งเปิดดำเนินการสอนตั้งแต่ระดับประถมศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาเดิม) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3

4. ผู้บริหาร หมายถึง ผู้อำนวยการโรงเรียน และผู้รักษาการในตำแหน่งดังกล่าวของสถานศึกษาที่เปิดสอนในช่วงชั้นที่ 1 – 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3

5. ครูวิชาการ หมายถึง ข้าราชการครูที่ได้รับมอบหมายจากผู้บริหารสถานศึกษา ให้ปฏิบัติงานในหน้าที่หัวหน้าฝ่ายวิชาการในสถานศึกษาที่เปิดสอนในช่วงชั้นที่ 1 – 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3

6. ครูผู้สอน หมายถึง ข้าราชการครูที่ทำหน้าที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาที่เปิดสอนในช่วงชั้นที่ 1 – 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3

7. ขนาดของสถานศึกษา หมายถึง จำนวนนักเรียนที่มีอยู่ในโรงเรียน โดยใช้ จำนวนนักเรียนเป็นเกณฑ์ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2547 : 9) แบ่งออกเป็น 2 ขนาด คือ

7.1 สถานศึกษาขนาดเล็ก มีจำนวนนักเรียนไม่เกิน 300 คน

7.2 สถานศึกษาขนาดใหญ่ มีจำนวนนักเรียนเกินกว่า 300 คนขึ้นไป

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลการวิจัยครั้งนี้ใช้เป็นข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหาร ครูวิชาการ ครูผู้สอน และผู้เกี่ยวข้อง เพื่อที่จะนำไปวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตลอดจนนำไปใช้ในการ ปรับปรุงและบริหาร งานวิชาการในสถานศึกษาที่เปิดการเรียนการสอนในช่วงชั้นที่ 1 – 3

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY